

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 12 marca 2020 r.

w sprawie odpowiedzi na pytania Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa

1. Krajowa Rada Sądownictwa nie dysponuje listami poparcia, gdyż pełnomocnicy członków KRS złożyli je przed wyborem w Kancelarii Sejmu. Kancelaria Sejmu opublikowała listy na swojej stronie internetowej, gdzie wciąż są dostępne. Rada nie posiada informacji o związkach sędziów obecnych na listach poparcia z Ministerstwem Sprawiedliwości. Według komunikatu Forum Obywatelskiego Rozwoju, opublikowanego na stronie Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, spośród 364 podpisów 49 zostało złożonych przez sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości w chwili złożenia podpisu. Z pytania nie wynika, czy delegowanie do pełnienia czynności urzędniczych w Ministerstwie Sprawiedliwości oznacza ścisły związek z Ministrem Sprawiedliwości. Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, potwierdzonym przez wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r. (sygn. akt K 25/07), żaden sędzia nie może zostać pozbawiony biernego ani czynnego prawa wyborczego do Krajowej Rady Sądownictwa (w tym prezes sądu – służbowo podległy Ministrowi na podobnej zasadzie jak sędzia delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości).

Wszyscy sędziowie, którzy udzielili poparcia kandydatom na członków Krajowej Rady Sądownictwa, zostali powołani na swoje urzędy w wyniku uwzględnienia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosków Krajowej Rady Sądownictwa w poprzednich jej składach.

Z kolei delegowanie sędziego do Ministerstwa Sprawiedliwości spełnia standard konstytucyjny (wyrok TK z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07). W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny pozytywnie ocenił fakt, że czynności z zakresu nadzoru administracyjnego Ministra Sprawiedliwości nad funkcjonowaniem sądów wykonują sędziowie. Trybunał wprost stwierdził, że „mimo że w zakresie administracji sądowej podlegają oni Ministrowi Sprawiedliwości, nie zostają przez to wyłączeni z władzy sądowniczej”.

2. Pan sędzia dr Maciej Nawacki został wybrany w skład Krajowej Rady Sądownictwa uchwałą Sejmu RP z dnia 6 marca 2018 r. (M.P. poz. 276). Krajowa Rada Sądownictwa

nie brała udziału w procedurze wyboru członków Rady. Przepisy regulujące tryb wyboru członków KRS (które zgodnie z art. 187 ust. 4 Konstytucji RP są zawarte w ustawie) przewidują, że kandydata na członka Rady zgłasza się Marszałkowi Sejmu. Podmiotem właściwym do kontroli formalnej zgłoszenia kandydata jest Marszałek Sejmu. Z informacji, które są dostępne publicznie wynika, że kilkoro sędziów, którzy złożyli podpisy pod kandydaturą Pana sędziego Macieja Nawackiego, złożyło następnie oświadczenie o wycofaniu udzielonego poparcia. Do Marszałka Sejmu (a w dalszej kolejności: do właściwej komisji sejmowej oraz do Sejmu *in pleno*) należała ocena skuteczności tego oświadczenia. Wskazać należy, że procedura wyłaniania kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa nie przewiduje wycofania raz udzielonej rekomendacji.

3. Krajowa Rada Sądownictwa nie monitoruje wypowiedzi swoich członków, w tym Ministra Sprawiedliwości, poza posiedzeniami Rady. Posiedzenia Rady są nagrywane, a nagrania są dostępne na stronie KRS.
4. Krajowa Rada Sądownictwa jest organem apolitycznym: nie wypowiada się w sprawach prowadzenia polityki wewnętrznej ani zagranicznej. Krajowa Rada Sądownictwa nie jest i nigdy nie miała być reprezentacją środowiska sędziów (np. na takiej zasadzie jak samorządy zawodowe albo związki zawodowe). Członkowie KRS nie są i nigdy nie byli przedstawicielami sędziów (inaczej niż np. posłowie na Sejm, którzy są przedstawicielami Narodu – taką relację wprost określa Konstytucja), członkowie KRS nie są związani instrukcjami osób trzecich, ich mandat jest wolny i podejmują samodzielne decyzje na własną odpowiedzialność.

Do kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa należy m.in. opiniowanie projektów aktów normatywnych w sprawach dotyczących sądownictwa. Opinie Rady są publikowane na jej stronie internetowej, są również zwykle umieszczane w serwisach internetowych poświęconych rządowemu lub parlamentarnemu procesowi legislacyjnemu. Przykładowo, załączam stanowisko Rady dot. ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. W ocenie Rady wspomniana ustawa jest reakcją władzy ustawodawczej na niepokojące zjawisko kwestionowania statusu jednych sędziów przez innych sędziów, zagrażające porządkowi prawnemu i bezpieczeństwu obrotu prawnego w UE. Wskazać należy, że wspomniana ustawa chroni status sędziego niezależnie od procedury nominacyjnej towarzyszącej jego powołaniu na urząd sędziego i daty powołania. Krajowa Rada Sądownictwa zaskarżyła do Trybunału Konstytucyjnego przyjętą w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego wykładnię przepisów regulujących postępowanie odwoławcze przed sądami powszechnymi zarówno w sprawach cywilnych,

jak i karnych. Przyjęta przez Sąd Najwyższy wykładnia wspomnianych przepisów zakładała przeprowadzenie weryfikacji sędziów w ramach postępowania odwoławczego, co w ocenie Rady stanowi zaprzeczenie konstytucyjnej zasady nieusuwalności sędziów, wartości chronionej w całej UE.

5. Nie było potrzeby występowania w obronie sędziów występujących przeciwko zmianom wprowadzanym przez Rząd i Sejm, ponieważ krytyka zmian nie jest przewinieniem dyscyplinarnym i do Rady nie zostały zgłoszone jakiekolwiek działania przeciwko sędziom za samą krytykę. W Polsce zasady etyki dotyczące sędziów, uchwalone przez Krajową Radę Sądownictwa w uchwale nr 25/2017 r. z 13 stycznia 2017 r., wymagają od sędziów powściągliwości w wystąpieniach publicznych. Być może w pytaniu chodzi o naruszenie tych zasad, lecz pełna odpowiedź wymagałaby sprecyzowania, o które przypadki chodzi, a przede wszystkim złożenia do Rady skargi wskazującej potrzebę obrony sędziego. Do kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa należy również możliwość zaskarżenia orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w pierwszej instancji – w obecnej kadencji, Rada skorzystała z tego prawa w sprawie sędzi Aliny Czubieniak (sygn. KRS-WP-7000-57/1-19) wnosząc odwołanie na jej korzyść (uchwała nr 483/2019 z 10 maja 2019 r.), a nadto domagając się jej uniewinnienia. Sędzia została ukarana przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego za błąd w stosowaniu prawa, który został zakwalifikowany jako „rażący” i „oczywisty” najniższą karą upomnienia. W wyniku rozpoznania odwołania, Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej zmienił zaskarżone orzeczenie i ostatecznie odstąpiła od wymierzenia kary (sygn. II DSS 2/18).
6. Jak wskazano w odpowiedzi na pytanie 5, publiczne wypowiadanie się przeciwko zmianom legislacyjnym nie jest deliktem dyscyplinarnym, co nie wyklucza możliwości prowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziom z powodu innych zarzutów, w tym rozpowszechniania oczywistych kłamstw, czy też ocen, które noszą znamiona „mowy nienawiści”. Rada nie wydała żadnej uchwały w sprawie zasadności jakichkolwiek postępowań dyscyplinarnych, czyli także tych, które mogłyby zostać wszczęte za zadawanie pytań prejudycjalnych i „stosowanie” się do wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. W tej ostatniej kwestii należy zauważyć, że zadaniem sądów krajowych nie jest stosowanie wyroków TSUE, lecz stosowanie prawa, w tym prawa UE. Przy stosowaniu prawa UE sędziowie są związani wykładnią tego prawa dokonaną przez TSUE. W wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. Rada nie dostrzega podstaw do uznawania powołań sędziów dokonanych przez Prezydenta RP po 6 marca 2018 r.

za sprzeczne z prawem UE. Sędziowie ci podlegają takim samym procedurom wyłączenia z konkretnych spraw jak inni sędziowie, a ich wyroki można podważać w postępowaniu odwoławczym lub o wznowienie na takich samych podstawach jak innych sędziów.

Rada podkreśla, że ustrój i funkcjonowanie sądownictwa w Państwach Członkowskich, w tym w Polsce, regulują akty rangi ustawowej. Sądy nie wydają takich aktów – to kompetencje pozostałych władz, które podlegają odpowiedzialności politycznej i kontroli społecznej w wyborach powszechnych.

Odpowiedź na pytania nr 7 i 8 jest bezprzedmiotowa.

9. Krajowa Rada Sądownictwa zdecydowanie będzie przeciwdziałać próbom weryfikacji sędziów, do których nawiązują stowarzyszenia sędziowskie: „*Iustitia*” i „*Themis*” (zob: <https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatdruki/10670/druk/050.pdf> senatorski projekt ustawy, pozytywnie zaopiniowany przez stowarzyszenia sędziowskie). Przygotowany przy udziale stowarzyszeń sędziowskich projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i innych ustaw przewiduje m.in. obowiązek zrzeczenia się stanowiska sędziego przez wszystkich sędziów powołanych przy udziale Rady, w skład której wchodzi sędziowie wybranej przez Sejm RP w dniu 6 marca 2018r. pod groźbą dyscyplinarnego usunięcia z urzędu (jedyna obligatoryjna kara). Takich rozwiązań w wolnej Polsce nie przewidywał ustawodawca nawet wobec sędziów i orzeczeń wydanych pod rządami totalitarnych reżymów. **Jeżeli ENCJ uważa, że kwestionowanie umocowania Krajowej Rady Sądownictwa i Prezydenta RP do powoływania sędziów w RP jest w świetle jej statusu (ENCJ) dozwolone, to KRS nie jest dłużej zainteresowana członkostwem w ENCJ. Nie może bowiem pozostawać członkiem organizacji, która wspierałaby działania zmierzające do kwestionowania zasady nieusuwalności sędziów.**